

傳統戲曲歌仔戲

▲1980年楊麗花主演的電視劇《薛平貴》劇照

傳統戲曲 歌仔戲

臺灣目前的戲劇中，歌仔戲是唯一從臺灣本土發展出的傳統表演藝術。「歌仔」的意思是山歌或小曲，它起源於一百年前的宜蘭，最早是簡單的歌舞表演，後來加入了角色、服裝與劇情，最後發展成現在的古裝歌唱劇。

歌仔戲結合了臺灣民間音樂和中國傳統戲曲，演員主要用閩南語演出。最早的時候舞臺是用竹子和木頭搭成的，觀眾通常都站著看或自己帶椅子。演出時間大多在農曆一月到三月，七月到九月，特別是在廟會或神明生日的時候。

角色一開始只有小生、小旦和小丑，後來演變成生、旦、淨、丑四種角色，演員用誇張的化妝、唱歌、動作和對話來表現人物。歌仔戲的場景以及人物的動作很簡單，需要觀眾的想像力才看得懂。例如，劇中角色拿馬鞭加上動作表示騎馬，或手拿畫著車輪的布代表坐車。

因為使用的語言和表演的故事很貼近生活，所以歌仔戲很受歡迎。1950年代開始在廣播上播出；1957年有了歌仔戲電影。接著1962年，電視開始播放歌仔戲，讓更多人接觸到這項表演。1980年以後，歌仔戲甚至登上了國家戲劇院，這種傳統戲曲也更專業、精緻。

現在不只在臺灣，歌仔戲也走向國際，在日本、法國、美國、新加坡、南非和中國等地，都曾邀請戲團演出。透過網路影音平臺，世界各地的觀眾也能來欣賞這種傳統藝術，並進一步了解臺灣的傳統文化。

作者 | 王瑋姁老師

Traditional Performing Art: Gezaixi

Among Taiwan's theatrical arts, Taiwanese Opera (gezaixi) is the only traditional performing art that was developed locally. The word "gezai" means folk songs or tunes. It originated about one hundred

years ago in Yilan. At first, it was a simple singing and dancing performance. Later, roles, costumes, and storylines were added, and it eventually developed into the singing period drama we see today.

Taiwanese Opera combines Taiwanese folk music and traditional Chinese opera, and actors mainly perform in Taiwanese Hokkien. In the early days, the stage was built with bamboo and wood. The audience stood to watch or brought their own chairs. Performances were often held between the first and third lunar months and again between the seventh and ninth lunar months, especially during temple fairs or on the birthdays of deities.

At the beginning, roles were limited to young male (*xiaosheng*), young female (*xiaodan*), and clown (*xiaochou*). Later, it developed into the four role types of *sheng* (male), *dan* (female), *jing* (painted face), and *chou* (clown). Actors used exaggerated makeup, singing, gestures, and dialogue to portray the characters. The settings and actions in Taiwanese Opera are very simple, so the audience needs to use their imagination to understand them. For example, a character holding a whip and making riding motions represents being on horseback, or holding a piece of cloth painted with wheels means sitting in a carriage.

Because the language and stories were close to everyday life, Taiwanese Opera became very popular. In the 1950s, it began to be broadcast on the radio; in 1957, Taiwanese Opera films appeared; and in 1962, television started showing it, allowing more people to get in touch with the art form. After 1980, Taiwanese Opera even appeared on the stage of the National Theater Hall, making this traditional performance even more professional and refined.

Today, Taiwanese Opera is not only performed in Taiwan but has also gone international. Troupes have been invited to perform in Japan, France, the United States, Singapore, South Africa, and China. Now, through online video platforms, audiences around the world can enjoy this traditional art form and further understand Taiwan's local culture.

目前 mùqián Adv / N at present, currently, for now

- ◆ 我目前住在臺北。
- ◆ 這個問題我目前還沒有答案。

唯一 wéiyī VS / N only, sole; unique

- ◆ 成功的唯一條件就是努力。
- ◆ 這家店賣的蛋糕是全市唯一的，沒有比他更好吃的了。

本土 běntǔ N native land; local

- ◆ 這種音樂是臺灣的本土文化之一。
- ◆ 很多本土藝術家努力保護傳統文化。

傳統 chuántǒng VS / N traditional; tradition

- ◆ 我很喜歡學習不同國家的傳統文化。
- ◆ 農曆新年全家團圓是華人的傳統之一。

表演 biǎoyǎn N / V performance, show ; to perform, to act, to show

- ◆ 他在舞臺上的表演非常精彩。
- ◆ 她今天要在學校表演跳舞，所以有點緊張。

山歌 shāngē N folk song, mountain song

- ◆ 這首山歌是從客家人傳來的。
- ◆ 種茶的人在茶園裡工作時，為了不無聊，常會唱山歌。

小曲 xiǎoqǔ N short tune, little song, ditty

- ◆ 他一邊工作，一邊唱著小曲。
- ◆ 這首傳統小曲聽起來很輕鬆，很受人們歡迎。

起源 qǐyuán V / N to originate from, to start from ; origin, beginning

- ◆ 很多文化節日都起源宗教活動。
- ◆ 歌仔戲的起源在臺灣東北部的宜蘭。

劇情 jùqíng N plot, storyline

- ◆ 這部戲的劇情讓觀眾笑個不停。
- ◆ 我很喜歡這本小說的劇情，又有趣又感動。

古裝 gǔzhuāng N / VS ancient costume, period costume; costume drama, period drama

- ◆ 這部電影裡演員穿的古裝，設計得非常用心。
- ◆ 我最喜歡看的電視節目是古裝劇，一看再看都不無聊。

演員 yǎnyuán N actor, actress, performer

- ◆ 這位演員的表演讓人感動，觀眾都跟著他哭了。
- ◆ 這個節目的演員，每個人都很專業，觀眾都以為是真實發生的事。

舞臺 wǔtái N stage

- ◆ 演出時間到了，演員準備上舞臺表演。
- ◆ 這個舞臺設計得很有特色，讓人一看就印象深刻。

觀眾 guānzhòng N audience

- ◆ 這場冠亞軍的球賽吸引了許許多多的觀眾。
- ◆ 這部電影很受歡迎，每次演出，電影院裡總是坐滿了觀眾。

演變 yǎn biàn V / N to evolve, to develop; evolution, development

- ◆ 歌仔戲從簡單的表演演變成一種藝術文化。
- ◆ 科技的演變改變了人們的生活方式。

誇張 kuāzhāng VS exaggerate

- ◆ 他說的故事太誇張了，不太可能是真的。
- ◆ 這部影片裡，演員的表情和動作都很誇張。

化妝 huàzhuāng V / N to makeup, to put on makeup; makeup

- ◆ 歌仔戲表演前，演員都要化專門的妝。
- ◆ 我對化妝沒有興趣。

動作 dòngzuò N movement, gesture

- ◆ 小朋友跟著老師做舞蹈動作。
- ◆ 他用手比了一個安靜的動作。

對話 duìhuà N / V dialogue, conversation; to have a dialogue, to converse

- ◆ 學習語言時，多做對話練習是有幫助的。
- ◆ 跟人對話的時候，看著對方的眼睛是一種禮貌的表現。

想像力 xiǎngxiàng lì N imagination

- ◆ 小孩子的想像力是最豐富的。
- ◆ 沒有想像力是很難創造新東西的。

貼近 tiējìn V to be close to, to press near, to be relevant to, to be in touch with

- ◆ 小貓貼近我的腳邊睡覺。
- ◆ 這本書的內容貼近生活，每個角色都像是身邊碰到的人。

廣播 guǎngbò N / V broadcast, radio; to broadcast

- ◆ 起床後一邊喝咖啡，一邊聽廣播，是我每日的習慣。
- ◆ 火車站正在廣播最新的班次資訊。

接觸 jiēchù V to touch, to come into contact, to get in touch with

- ◆ 孩子應該多接觸大自然，少看電子產品。
- ◆ 這份工作可以讓我接觸到不同國家的人。

專業 zhuānyè VS / N professional; major, specialty, profession

- ◆ 這位老師很專業，上課又清楚又有方法。
- ◆ 田中小姐在大學讀的是華語專業，因此今年來臺灣遊學。

精緻 jīngzhì VS delicate, exquisite, refined

- ◆ 這家餐廳的菜色不多，但很精緻。
- ◆ 這次旅遊我買了一個精緻的日本裝飾品，上面有很漂亮的櫻花。

邀請 yāoqǐng V / N to invite ; invitation

- ◆ 老師邀請專家來學校演講。
- ◆ 謝謝你的邀請，可是我那天很忙，不能參加你的生日派對。

專有名詞

歌仔戲 Gēzǎixì Taiwanese opera

A traditional form of opera that originated in Yilan, Taiwan. It combines singing, acting, and dialogue, usually performed in Taiwanese Hokkien. The stories are often based on folklore, history, or daily life.

戲曲 xìqǔ traditional Chinese opera

A traditional form of performing art that combines singing, recitation, acting, and martial arts. Examples include Peking Opera, Kunqu Opera, and Taiwanese Opera (Gezaixi).

閩南語 Mǐnnán yǔ Hokkien, Southern Min

A Chinese language variety spoken mainly in southern Fujian, Taiwan, and parts of Southeast Asia. In Taiwan, it is commonly known as Taiwanese or Taiwanese Hokkien.

生、旦、淨、丑 Shēng、Dàn、Jìng、Chǒu

The four main role types in Chinese traditional opera (e.g., Peking Opera, Taiwanese Opera):

- Shēng (生) – male roles (scholars, officials, generals, young men).
- Dàn (旦) – female roles (young women, noble ladies, maidens).
- Jìng (淨) – painted-face roles, often bold, powerful, or rough characters.
- Chǒu (丑) – clown roles, usually humorous or witty characters.

農曆 nónglì lunar calendar

A traditional Chinese calendar based on the cycles of the moon. Many Chinese festivals, such as Lunar New Year and Mid-Autumn Festival, are celebrated according to it.

V出

"To show..., to figure out...出(chū)" works as a complement, showing the result of an action: something becomes visible, audible, discovered, or produced.

「出」在這裡表示動作的結果顯現、產生、被發現。

- ◆ 我聽出他的話真正的意思了。
- ◆ 他的畫畫出了大自然美麗的景色。
- ◆ 我終於想出解決這個問題的方法了。

V於

Used in a more formal style to indicate time, place, or object of an action.

表示某個動作發生的時間、地點或對象，常見於書面語，比「在」更正式。結構為「V於+時間、地點、對象或事件」。

- ◆ 他的成功除了不斷的學習，更來自於不停的努力。
- ◆ 這場音樂會舉辦於臺北國家音樂廳，吸引了數千名觀眾前來欣賞。
- ◆ 這篇研究報告發表於國際雜誌，內容討論了氣候和人們的關係。

一開始.....後來.....

"At first..., later..." used to describe how something changes from an initial situation (A) to a later situation (B).

用來表示事情的發展過程，先是情況A，之後發生了改變，變成情況B。結構為「一開始+情況A，後來+情況B」。

- ◆ 一開始我聽不懂老師的話，後來慢慢就懂了。
- ◆ 一開始他覺得學中文很難，後來慢慢習慣了，也能用中文跟同學交流。
- ◆ 一開始這部戲只有三個角色，後來加入了不同的人物和故事，變得更精彩。

V向

“V + xiàng” indicates the direction of an action. It shows the movement or tendency of the subject’s action.

「V + 向」表示動作的方向性，主語做的動作有移動的情況。結構為「V + 向 + 對象、方向、地方」。

- ◆ 孩子哭著跑向媽媽。
- ◆ 她走向我笑著跟我打招呼。
- ◆ 冬天的時候，鳥會從冷的地方飛向溫暖的地方。

透過.....來.....

“ through ... to ...”, “by means of ... to ...” indicates achieving a goal by means of a certain method or medium.

表示藉助某種方式或手段來達成目的，是比較正式的用語，比「用.....來.....」更書面。結構為「透過 + 方法/工具/途徑 + 來 + 動作/目的」。

- ◆ 公司透過網路平臺來介紹產品。
- ◆ 我們透過這次比賽來學習合作的重要。
- ◆ 我們可以透過音樂、食物和建築來了解一個國家的文化。

• 詞彙選擇

作答說明：請根據句子內容，選出最合適的詞彙填入空格處。

Instructions: Choose the most suitable word to fill in the blank based on the sentence content.

01. () 歌仔戲是臺灣_____發展出來的傳統表演藝術。
A. 本土 B. 精緻 C. 專業
02. () 「歌仔」意思是山歌或小曲，歌仔戲就_____於這種民間音樂文化。
A. 表演 B. 起源 C. 想像
03. () 歌仔戲結合了臺灣民間音樂和中國_____戲曲的特色。
A. 傳統 B. 精緻 C. 專業
04. () 最早的時候，歌仔戲沒有電視或電影，觀眾常常在戶外的_____前看表演。
A. 劇情 B. 舞臺 C. 廣播
05. () 歌仔戲的角色種類從小生、小旦發展成生、旦、淨、丑，這是因為劇情需要，以及為了讓歌仔戲變成更專業的戲曲而產生的_____結果。
A. 起源 B. 創意 C. 演變
06. () 演員在舞臺上常用_____的動作和表情來表現人物的心情。
A. 誇張 B. 大約 C. 精緻
07. () 歌仔戲中演員需要靠動作和觀眾的_____，讓簡單的道具變成生動的畫面。
A. 想像力 B. 對話 C. 想法
08. () 歌仔戲在1950年代開始在_____節目播出，讓更多人能欣賞這種表演。
A. 廣播 B. 電視 C. 現場

09. () 1980年代以後，歌仔戲登上了國家戲劇院，表演方式越來越_____。
- A. 傳統 B. 精緻 C. 藝術
10. () 歌仔戲_____仍然在臺灣各地演出，並結合新的舞臺形式吸引年輕觀眾。
- A. 目前 B. 以前 C. 日前
11. () 現在歌仔戲已經走向國際，不少國家的文化單位都會_____臺灣戲團到當地演出。
- A. 參加 B. 邀請 C. 表演
12. () 隨著演出經驗的越來越多，許多歌仔戲團越來越_____，演出也更有水準。
- A. 專業 B. 專家 C. 專門

● 答案

01. (A) 本土
02. (B) 起源
03. (A) 傳統
04. (B) 舞臺

05. (C) 演變
06. (A) 誇張
07. (A) 想像力
08. (A) 廣播

09. (B) 精緻
10. (A) 目前
11. (B) 邀請
12. (A) 專業

● 段落重組

作答說明：請把下列四個句子依照正確的內容順序排列成一個完整段落。

Instructions: Please arrange the following four sentences in the correct order to form a complete paragraph.

1. 歌仔戲的起源與發展

- A. 歌仔戲是從宜蘭發展出來的，最早只是簡單的歌舞表演。
- B. 歌仔戲的表演內容變得更豐富，後來就成為現在常見的這種古裝歌唱劇了。
- C. 「歌仔」，原本的意思是山歌或小曲，
- D. 但是經過長時間的發展，人們在表演中加入角色、服裝和劇情。

答： _____

2. 歌仔戲的表演特色

- A. 戲中的演員會用誇張的化妝、唱歌、動作和對話來表現人物。
- B. 歌仔戲一開始的角色很少，後來發展成生、旦、淨、丑四種角色。
- C. 而看戲的觀眾需要用想像力來理解表演，例如角色拿馬鞭表示騎馬。
- D. 不管是演員的表現方式或是觀眾的想像力，都讓歌仔戲變得生動有趣。

答： _____

3. 歌仔戲的傳播與國際化

- A. 1950年代歌仔戲開始在廣播上播出，讓更多人能聽到。
- B. 現在歌仔戲不只在臺灣演出，也被邀請到世界各地去表演。
- C. 後來又出現在電影和電視節目上，讓歌仔戲更受歡迎。
- D. 更透過網路影音平臺，全球觀眾都能欣賞這項傳統藝術。

答： _____

● 答案

1. C → A → B → D

2. B → A → C → D

3. A → C → B → D

● 口語綜合練習

作答說明：請閱讀完〈歌仔戲：臺灣本土的傳統戲曲〉這篇文章，回答下列問題。

Instructions: Please read the articles, "Taiwanese Opera: A Traditional Performing Art Rooted in Taiwan" and answer the following questions.

- 1.請說說歌仔戲的起源。
- 2.請說說歌仔戲在演出時間、演員語言、演出場地、人物角色、演出表現、表演場景和演員動作各有什麼特色。
- 3.有一種扮演叫「角色扮演」，也就是Cosplay，人們穿上特別製作的服裝，扮演動漫或電影人物。請你比較歌仔戲和角色扮演在「服裝」、「語言」、「觀眾」三方面的不同。

● 參考答案

- 1.歌仔戲起源於一百年前的宜蘭，最早是簡單的歌舞表演，後來加入了角色、服裝與劇情，最後發展成現在的古裝歌唱劇。
- 2.歌仔戲特色包括了下面幾點：
 - 演出時間：大多在農曆一月到三月，七月到九月，特別是在廟會或神明生日的時候。
 - 演員語言：用閩南語演出。
 - 演出場地：木頭和竹子搭成的舞臺。
 - 人物角色：一開始只有小生、小旦和小丑，後來演變成生、旦、淨、丑四種角色。
 - 演出表現：演員用誇張的化妝、唱歌、動作和對話來表現人物。
 - 表演場景和演員動作：簡單，觀眾需要有想像力才能看懂。

3. 歌仔戲和角色扮演都是表演藝術，但在服裝、語言和觀眾方面有一些不同：

- 服裝：歌仔戲的演員穿著傳統服裝的表演服，顏色很多，衣服上面也有很多裝飾，常常戴著頭飾；角色扮演者是模仿動漫或遊戲人物，服裝多變、設計也和角色的一樣。
- 語言：歌仔戲大多用閩南語演出，唱腔有節奏感，語言正式而且傳統；角色扮演就不一定了，看角色需要，可用中文、英文或是其他語言，語氣更自然。
- 觀眾：歌仔戲的觀眾大多是中老年人，他們喜歡傳統戲劇；角色扮演的觀眾多是年輕人，喜歡創意與流行。

不管是歌仔戲或是角色扮演，都代表了臺灣文化的多樣與多元。

Kịch truyền thống - Ca Tử Hí

Trong số các loại hình kịch hiện nay ở Đài Loan, Ca Tử Hí là loại hình nghệ thuật biểu diễn truyền thống duy nhất phát triển từ bản địa Đài Loan. “Ca Tử” nghĩa là dân ca miền núi hoặc khúc hát dân gian, nó bắt nguồn từ Nghi Lan cách đây một trăm năm, ban đầu chỉ là màn trình diễn ca múa đơn giản, về sau thêm vào vai diễn, trang phục và cốt truyện, cuối cùng phát triển thành ca kịch cổ như hiện nay.

Ca Tử Hí kết hợp âm nhạc dân gian Đài Loan và ca kịch truyền thống Trung Hoa, diễn viên chủ yếu biểu diễn bằng tiếng Mân Nam. Thời kỳ đầu, sân khấu được làm bằng tre và gỗ, khán giả thường đứng xem hoặc tự mang theo ghế. Thời gian biểu diễn đa phần là từ tháng 1 đến tháng 3 và từ tháng 7 đến tháng 9 âm lịch, đặc biệt là trong các lễ hội đền chùa hoặc các dịp Thánh đàn (ngày sinh của các vị thần).

Ban đầu, chỉ có các vai Tiểu sinh (nam trẻ), Tiểu đán (nữ trẻ) và Tiểu sữu (hề), sau này phát triển thành bốn loại vai gồm Sinh (nam chính), Đán (nữ chính), Tịnh (mặt hóa) và Sữu (hề). Diễn viên dùng phong cách hóa trang, giọng hát, hành động và lời thoại cường điệu để khắc họa nhân vật. Các phân cảnh và động tác nhân vật trong Ca Tử Hí rất đơn giản, người xem phải có trí tưởng tượng mới hiểu được. Ví dụ, trong vở kịch, nhân vật cầm chiếc roi ngựa và làm động tác để biểu thị hành động cưỡi ngựa, hoặc cầm tấm vải có vẽ bánh xe để biểu thị việc ngồi trên xe.

Ca Tử Hí rất được ưa chuộng, vì sử dụng ngôn ngữ và câu chuyện rất gần gũi với đời sống thường ngày. Những năm 1950 bắt đầu được phát sóng trên đài phát thanh; năm 1957 đã có phim điện ảnh Ca Tử Hí. Đến năm 1962, tivi bắt đầu chiếu Ca Tử Hí, giúp có thêm nhiều người được tiếp cận với loại hình biểu diễn này. Sau năm 1980, Ca Tử Hí thậm chí còn được lên sân khấu vào Nhà hát Quốc gia, loại hình ca kịch truyền thống này cũng trở nên chuyên nghiệp, tinh tế hơn.

Ngày nay, Ca Tử Hí không chỉ phổ biến ở Đài Loan mà còn vươn ra quốc tế, từng được mời đi biểu diễn tại Nhật Bản, Pháp, Hoa Kỳ, Singapore, Nam Phi và Trung Quốc. Thông qua các nền tảng video trực tuyến, khán giả trên khắp thế giới cũng có thể thưởng thức loại hình nghệ thuật truyền thống này, và hiểu sâu hơn về văn hóa truyền thống của Đài Loan.